

LLIBRE

1

MÈTODE DE BOMBARDÍ

BRASS SCHOOL

Javier Cerveró
Conrado Gastaldo
Eduardo Nogueroles
Carmelo Romaguera

bromera.txt

El llibre *Mètode de bombardí - Brass School 1* per al primer nivell dels ensenyaments elementals de Música és una obra col·lectiva elaborada pel Departament Didàctic d'Edicions Bromera.

Textos i partitures

Javier Cerveró, Conrado Gastaldo, Eduardo Nogueroles i Carmelo Romaguera

Seqüenciació, arranjaments i producció musical

Jesús Debón

Direcció editorial

Josep Gregori i Maria Viu

Coordinació editorial

David Morell

Correcció lingüística

Mar Aranda i Natàlia Espert

Coordinació tècnica

Xavier Tortosa

Infografia i maquetació

Carles Barrios, Eva Bueno, Susana Fraguas i Pere Fuster

Disseny i coberta

Carles Barrios

Il·lustracions

Luisa Vera

Fotografia

Pere Fuster i Arxiu Bromera

Reservats tots els drets. Està totalment prohibida la reproducció total o parcial d'aquesta publicació per qualsevol mitjà o procediment, siga electrònic o mecànic, mitjançant fotocòpia, així com la distribució d'exemplars mitjançant lloguer o préstec públic, sense l'autorització per escrit de l'editor. Qualsevol infracció d'aquesta advertència estarà sotmesa a les sancions que estableix la llei.

© Edicions Bromera

Polígon Industrial 1, 46600 Alzira

www.bromera.com - bromera@bromera.com

Imprimeix: PSG

1a edició: setembre, 2017

ISBN: 978-84-9026-784-4

DL: V-???-2017

Bromera.txt col·labora econòmicament amb Metges Sense Fronteres. Et convidem a conèixer la tasca d'aquesta organització humanitària distingida amb el Premi Nobel de la Pau (www.msf.es).

Índex

Presentació	5
Tutoria inicial per a les famílies	6
Continguts del llibre	7
Elecció del tipus d'instrument	8
Parts de l'instrument	9
Manteniment de l'instrument	10
Material necessari per a practicar a casa	10
Consells per a l'estudi diari	11
La respiració	11
Com col·locar els llavis i formar l'emboCADURA	12
Col·locació de l'emboCADURA	12
Posició corporal	13
Primeres notes	13
Primeres nocions	14
Unitat 1	18
Unitat 2	28
Unitat 3	38
Unitat 4	48
Unitat 5	XX
Unitat 6	XX
Unitat 7	XX
Seguim aprenent	XX

Presentació

Teniu a les mans Brass School, un projecte per a instruments de vent de metall (trompeta, trompa, trombó, bombardí i tuba) elaborat conjuntament per professors del Departament de Vent de Metall del Conservatori Professional de Música de València.

Començar amb qualsevol instrument sempre resulta molt il·lusionant però, al mateix temps, és una tasca de certa responsabilitat, perquè s'estableixen les bases d'una tècnica instrumental correcta. Ajudar l'alumnat a adquirir una bona base tècnica i musical, i també un bon hàbit d'estudi, és un dels objectius principals d'aquest llibre.

La nostra experiència com a docents ens ha fet veure la conveniència de plantejar una metodologia diferent per a aquest projecte, i per això tractem els continguts tècnics integrats dins de cançons variades. D'aquesta manera, presentem un llibre en el qual la música sempre està present, i l'alumnat interpreta peces musicals des del començament, però sense deixar de banda les qüestions tècniques, imprescindibles en l'aprenentatge d'un instrument. És a dir, hem volgut posar la tècnica al servei de la interpretació musical, que és l'objectiu principal de qualsevol instrumentista. Per aquest motiu, hem preparat un acompanyament ritmicoharmònic per a un gran nombre de cançons del llibre, perquè l'alumnat pugui tocar una melodia amb acompanyament des dels primers exercicis. Considerem que aquest és un aspecte essencial en la formació del músic, ja que s'hi obtenen diversos beneficis:

1. S'adquireix una visió conjunta de la música, i es descobreix que les peces musicals tenen melodia i harmonia.
2. S'aprèn a mantenir un tempo estable i adequat.
3. L'estudi esdevé més atractiu i plaent.

El nostre projecte està format per quatre llibres per a cada especialitat, i així es cobreixen els ensenyaments elementals. Cada llibre segueix la mateixa estructura: una unitat inicial i set unitats, organitzades en quatre lliçons cadascuna, a raó d'una unitat per setmana, aproximadament. Els manuals estan pensats, doncs, per a cobrir el treball d'un curs acadèmic cadascun, i els continguts es graduen en nivell de dificultat ascendent, amb la qual cosa s'assegura un progrés continu de l'alumnat. Els continguts de cada curs es tracten amb exercicis i cançons de manera graduada, i en cada lliçó s'ofereixen indicacions que els i les alumnes han de tenir en compte a l'hora d'estudiar-los o executar-los, de manera que sempre hi trobaran una guia durant l'estudi individual.

A més, els llibres contenen imatges que il·lustren la posició adequada del cos i de l'instrument, i també recomanacions per a les famílies, perquè puguin ajudar els fills i les filles a crear un hàbit d'estudi a casa.

Finalment, esperem que aquest llibre siga per als usuaris i les usuàries un manual útil que els ensenye i que els acompanye d'una manera amena durant l'aprenentatge.

Benvinguts i benvingudes a Brass School!

Brass School

Javier Cerveró, Conrado Gastaldo, Eduardo Nogueroles i Carmelo Romaguera

Tutoria inicial per a les famílies

Estimada família,

El vostre fill o filla ha decidit aprendre a tocar un instrument musical. Sens dubte, heu adquirit un cert grau de responsabilitat, que serà recompensat amb molts moments inoblidables.

L'èxit d'aquesta nova aventura dependrà, en gran manera, del vostre suport, ja que la sessió d'instrument amb el professor o professora sol ser molt limitada, i per tant, allò que haja après a classe ho haurà de practicar i reforçar a casa de manera autònoma.

Si li proporcioneu l'atenció adequada, el vostre fill o filla experimentarà un avanç en la seua formació musical, i desenvoluparà diversos aspectes de la seua personalitat relacionats amb l'aprenentatge de la música.

Nombrosos estudis en els camps de l'educació i la psicologia han demostrat que l'aprenentatge d'una disciplina artística com la música en la infància ajuda en l'aprenentatge de la lectura, les llengües, les matemàtiques, i millora el rendiment acadèmic en general. A més, és sabut que també potencia altres àrees fonamentals del desenvolupament de l'ésser humà.

De quina manera podeu ajudar?

Manteniu contacte regular amb el professorat i assistiu a alguna de les classes, per a poder resoldre problemes en l'estudi a casa.

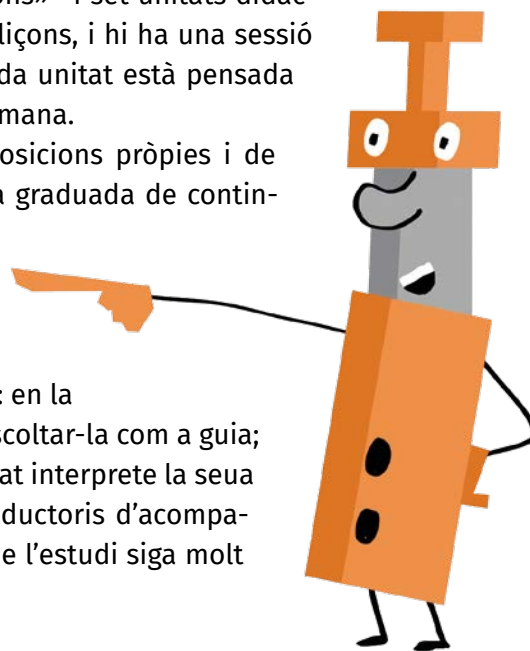
- Inculqueu-li l'hàbit de l'estudi diari, imprescindible per a l'aprenentatge de qualsevol instrument musical. Durant aquest primer curs, el temps aconsellat de pràctica diària és entre 20 i 30 minuts.
- Escolteu música de qualsevol tipus a casa i assistiu junts a concerts en directe.
- Mostreu entusiasme i suport quan toque a casa per a la resta de la família i les amistats.

Continguts del llibre

Aquest llibre conté una unitat d'iniciació –«Primeres nocions»– i set unitats didàctiques. Cada una està estructurada al seu torn en quatre lliçons, i hi ha una sessió d'escalfament comuna a les quatre. D'aquesta manera, cada unitat està pensada perquè dure al voltant d'un mes, a raó d'una sessió per setmana.

En cada lliçó apareixen cançons populars, duos, composicions pròpies i de grans compositors, que faciliten l'aprenentatge de manera graduada de continguts nous, i ajuden a adquirir els recursos tècnics necessaris per a gaudir de la música. Algunes cançons porten un acompanyament ritmicoharmònic que es pot descarregar en la fitxa tècnica del llibre.

Per a cada cançó amb acompanyament hi ha dues pistes: en la primera apareix la melodia amb l'acompanyament, per a escoltar-la com a guia; la segona consta únicament d'aquest últim, perquè l'alumnat interprete la seua part. Totes les cançons presenten alguns compassos introductoris d'acompanyament abans d'iniciar la melodia, que aconseguen que l'estudi siga molt més amé i reforcen paràmetres com el ritme i l'afinació.

Primeres nocions

1. DIBUJACIÓ
Apliquem en els compassos imparels i senars en els punts, tal com s'indica en l'exercici. Repeteix per la tercera i senar algun dels exercicis. La impressió i l'espectacle han de durar el temps que tardes a comptar mentalment els nombres que hi apareixen.

1-2-3 1-2-3 1-2-3 1-2-3
1-2-3 1-2-3 1-2-3 1-2-3

2. DIBUJACIÓ
Fes així en el compasso en què apareixen els nombres. La impressió ha de durar el temps que tardes a comptar mentalment els nombres.

1 - 2 - 3

Per sentir l'embocadura en aquesta fitxa, amb l'embocadura has de practicar, sense tocar, ho, un m.

Primeres nocions

3. DIBUJACIÓ-INSTRUMENT
Després d'haver practicat amb l'embocadura, fes l'exercici també amb l'instrument. Fes la nota que l'indica el professor o la professora. Practica amb moltes notes.

1-2-3 1-2-3
1-2-3 1-2-3

4. DIBUJACIÓ
Fes el senar en de cada pentagrama més ràpid i més greu que el primer, segons si la fitxa està per afè o més basat que la primera.

1-2-3 1-2-3
1-2-3 1-2-3
1-2-3 1-2-3
1-2-3 1-2-3

1 Escalfament

1. Escalfament
Escalfament de la millor manera de començar la pràctica diària. Per això, treballa un escalfament al començament de cada unitat del llibre de cada sessió d'ensenyament. Escalfament abans de passar als exercicis i cançons de cada lliçó.

1. Impulsió. Respira de manera relaxada.

1-2-3-4 1-2-3-4 1-2-3-4 1-2-3-4
1-2-3-4 1-2-3-4 1-2-3-4 1-2-3-4

2. Embocadura-instrument. Practica primer amb l'embocadura i després amb l'instrument.

1-2-3-4 1-2-3-4
1-2-3-4 1-2-3-4

3. Embocadura. Comprèn davant d'un espill que els teus llavis exiguen jorrs abans de tocar amb l'embocadura.

1-2-3-4 1-2-3-4
1-2-3-4 1-2-3-4

4. Embocadura-instrument. Para atenció a la posició del cos i de l'instrument abans de tocar. Vigila que siguin les correctes.

1-2-3-4 1-2-3-4
1-2-3-4 1-2-3-4

5. Instrument.

1-2-3-4 1-2-3-4
1-2-3-4 1-2-3-4

Bufa a través de la cua de l'embocadura de manera contínua i compta els segons.

1 Lliçó 1

Recorda els passos que cal seguir per a estudiar una lliçó:
1. Canta-la.
2. Bufa-la amb l'embocadura.
3. Toca-la amb l'instrument.

1. Agafa aire relaxadament en l'últim silenci de respir del compasso.

2. Separa cada nota amb la llengua, com quan pronuncies la síl·laba «tan». Assegura't de mantenir l'aire entre notes i notes.

3. Anota una divisió fent un duo. Practica amb el teu professor/a o amb un company/a.

1 Lliçó 4

Recorda els passos que cal seguir per a estudiar una lliçó:
1. Canta-la.
2. Bufa-la amb l'embocadura.
3. Toca-la amb l'instrument.

1. Utilitza el metrònom i respira en l'últim silenci de respir de cada compasso.

2. Para atenció a la posició del cos i de l'instrument abans de tocar. Vigila que siguin les correctes.

Elecció del tipus d'instrument

És molt important tenir en compte l'edat i l'altura a l'hora de triar instrument, i convé saber que hi ha diverses opcions d'instrument per a iniciar-se, segons la grandària i el pes. Una elecció adequada facilita l'aprenentatge.

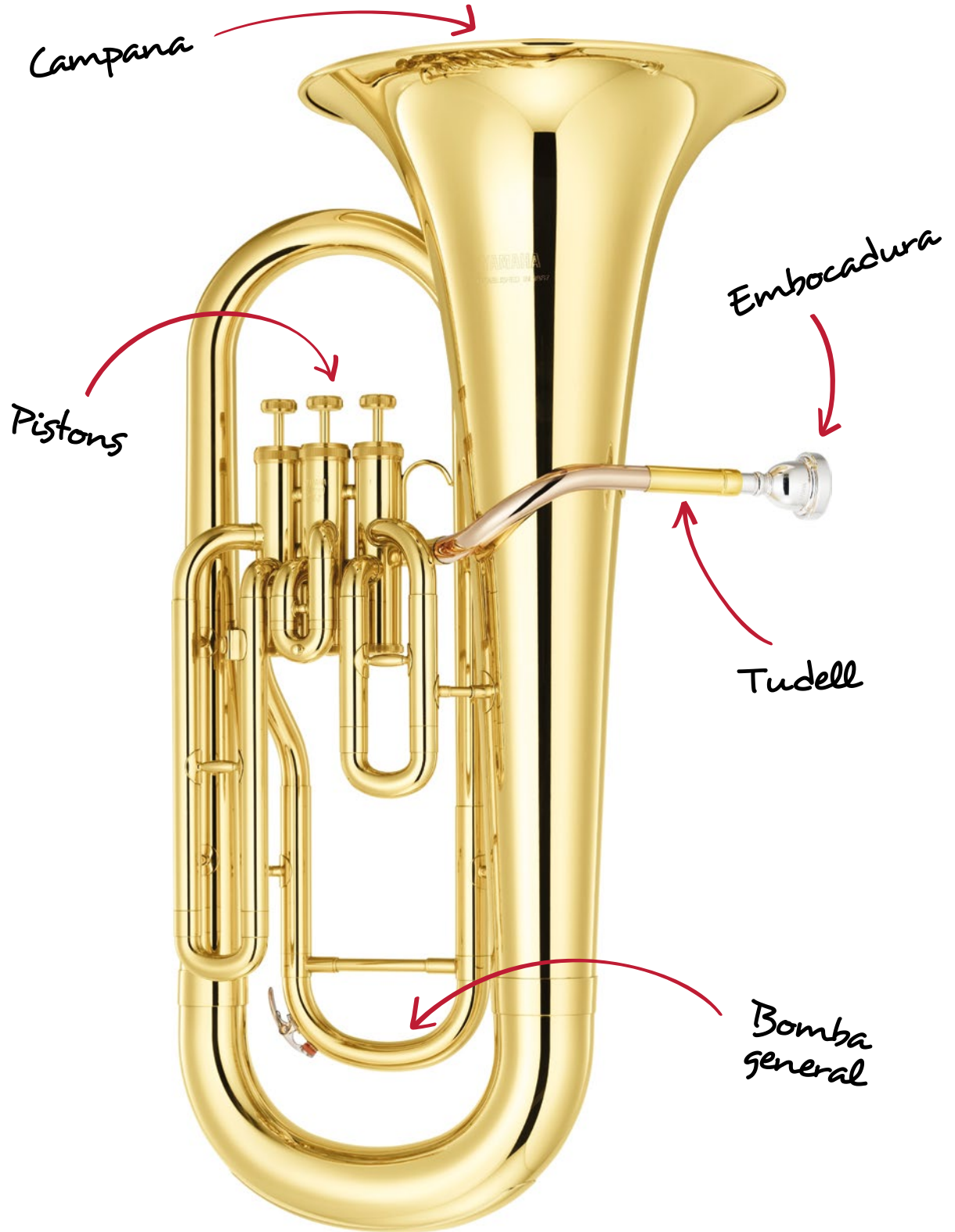
Els instruments en si bemoll sense compensar, en tenir un pes i unes dimensions menors, resulten més còmodes de bon començament, ja que no creen tensions en els braços derivades d'un temps prolongat de subjecció.

És important que mantingueu un contacte continuat amb el professor o professora, ja que és la persona més adequada per a orientar-vos, i ajudarà el vostre fill o filla a triar l'instrument que més li convinga.

Parts de l'instrument

Bombardí

Manteniment de l'instrument

La cura i el manteniment del teu instrument és molt important perquè aquest funcione sempre correctament. Per a això, segueix els consells de la persona docent sobre els productes necessaris i amb quina freqüència has d'utilitzar-los.

Recorda que després de cada pràctica diària has de:

- Buidar d'aigua les bombes de l'instrument.
- Netejar-lo externament amb una camussa.

A més, periòdicament has de greixar les bombes i afegir oli als pistons o cilindres.

Si tens qualsevol incidència, acudeix a la persona tècnica experta en la reparació de bombardins. No intentes arreglar-lo tu!

Material necessari per a practicar a casa

Per a la pràctica a casa recomanada pel professor o professora, hauràs de disposar de:

- Instrument en perfecte estat de funcionament.
- Cadira adequada a la teua altura que et facilite una posició corporal correcta.
- Faristol on col·locar el llibre o els exercicis facilitats pel professor o professora, situat a l'altura adequada per a adquirir un hàbit postural correcte.
- Metrònom, per a controlar el tempo i el ritme de cada exercici plantejat.
- Material per a manteniment bàsic de l'instrument: oli adequat per a pistons o cilindres, greix per a les bombes, baieta per a neteja del metall, etc.
- Graella de control on anotar el temps emprat diàriament en la pràctica recomanada.

Consells per a l'estudi diari

Tot i que el primer impuls davant d'una lliçó nova és tocar-la amb l'instrument, has de cantar-la abans per a saber com sona, i practicar-ne les respiracions.

Així, cada vegada que practiques un exercici o una cançó has de seguir aquests passos:

1. Cantar amb la mesura i l'entonació correctes.
2. Bufar a través de l'embocadura.
3. Tocar amb l'instrument.

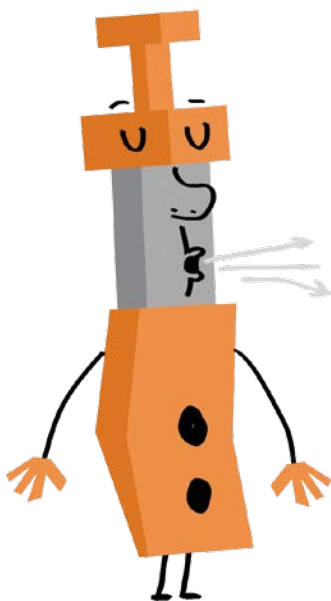
Molt important! Estudia amb el metrònom des del primer moment.

La respiració

El nostre instrument funciona amb aire: és la nostra gasolina. Per això, una correcta respiració evitarà tensions innecessàries, et permetrà tocar durant més temps sense cansar-te i farà que aconseguisques un so millor.

Com respirar?

Agafa aire i ompli els pulmons de baix cap amunt, com si fóra un got d'aigua. Fes-ho de manera relaxada i evita apujar els muscles. En cada unitat trobaràs exercicis senzills per a practicar i millorar gradualment la respiració.

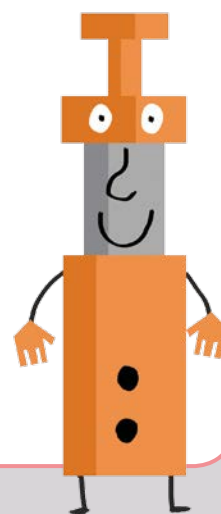

Com col·locar els llavis i formar l'embocadura

Intenta col·locar els llavis junts sense produir cap so, com en la foto. Per a fer-ho correctament, pronuncia la síl·laba «am». Et resultarà més fàcil si practiques davant de l'espill.

Com més practiques per a aconseguir una posició correcta dels llavis, millors resultats obtindràs amb l'instrument.

Segueix els consells del professor o professora.

Col·locació de l'embocadura

Col·loca els llavis com en la foto. Posa l'embocadura sobre ells de manera que quede repartida entre els dos llavis. El professor o professora t'indicarà la posició més adequada.

Per a mantenir els llavis com en la posició de la foto anterior, respira pel nas i intenta produir un so bufant per l'embocadura. Els llavis han d'estar formats abans de col·locar-te-la. Fes-ho sense pressa.

Abans de fer sonar l'embocadura pots intentar fer vibrar els llavis sense ella (*buzzing*).

Posició corporal

Per a evitar futures lesions i aconseguir que la teua interpretació siga més natural, has de tenir en compte aquestes indicacions sobre la posició del cos.

De peus

Per a repartir el pes del cos uniformement has de mantenir els peus lleugerament entreoberts, els genolls semiflexionats, l'esquena recta i el cap dret, com si volgueres arribar més amunt. Evita que els braços estiguen apegats al cos i que els múscles s'apuguen. El faristol ha d'estar centrat i a l'altura dels ulls.

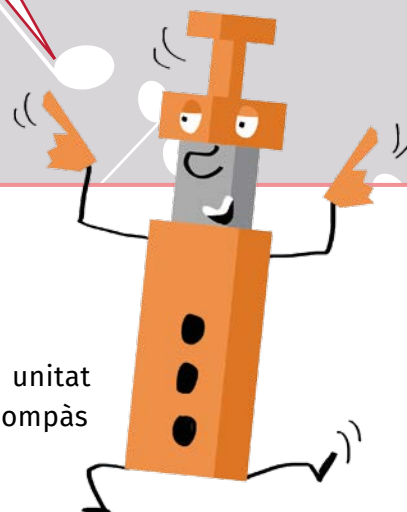
Assegut/uda

Per a practicar, seu a la part de davant de la cadira perquè els peus es recolzen en terra, amb l'esquena recta i el cap dret. Recorda mantenir els múscles relaxats i els braços lleugerament separats del cos.

Vigila l'altura del tudell i corregeix-la si cal amb un suport per a l'instrument.

Subjecta l'instrument amb la mà esquerra, i mantén la mà i el braç dret relaxats per a accionar els pistons, com en la foto.

Recorda que el cos és el teu primer instrument.

Primeres notes

La primera nota que apareix en el llibre és fa. En la primera unitat trobaràs, a més, mi i sol en figures de redona i blanca, i en compàs de 4/4.

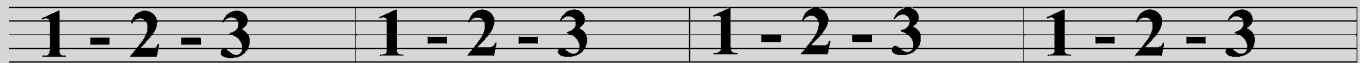

Primeres nocions

1 RESPIRACIÓ

Agafa aire en els compassos imparells i solta'n en els parells, tal com s'indica en l'exercici. Respira per la boca i evita alçar els muscles. La inspiració i l'expiració han de durar el temps que tardes a comptar mentalment els nombres que hi apareixen.

♩ = 60

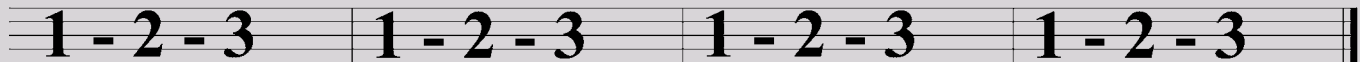

Inspirar

Expirar

Inspirar

Expirar

Inspirar

Expirar

Inspirar

Expirar

2 EMBOCADURA

Pren aire en el compàs en què apareixen els nombres. La inspiració ha de durar el temps que tardes a comptar mentalment els nombres.

♩ = 60

Inspirar

Fes sonar l'embocadura on apareix la fletxa. Amb l'embocadura has de produir, sense forçar-ho, un so.

3 EMBOCADURA-INSTRUMENT

Després d'haver practicat amb l'emboadura, fes l'exercici també amb l'instrument. Fes la nota que t'indique el professor o la professora. Practica amb metrònom.

♩ = 60

1-2-3 → - 1-2-3 → -

Inspirar Inspirar

1-2-3 → - 1-2-3 → -

Inspirar Inspirar

4 EMBOCADURA

Fes el segon so de cada pentagrama més agut o més greu que el primer, segons si la fletxa està més alta o més baixa que la primera.

♩ = 60

1-2-3 → - 1-2-3 → -

Inspirar Inspirar

1-2-3 → - 1-2-3 → -

Inspirar Inspirar

1-2-3 → - 1-2-3 → -

Inspirar Inspirar

1-2-3 → - 1-2-3 → -

Inspirar Inspirar

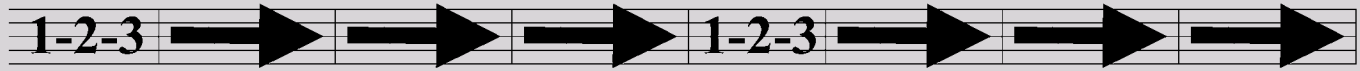

Primeres nocions

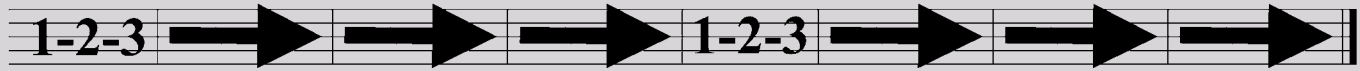
5 EMBOCADURA-INSTRUMENT

♩ = 60

Inspirar

Inspirar

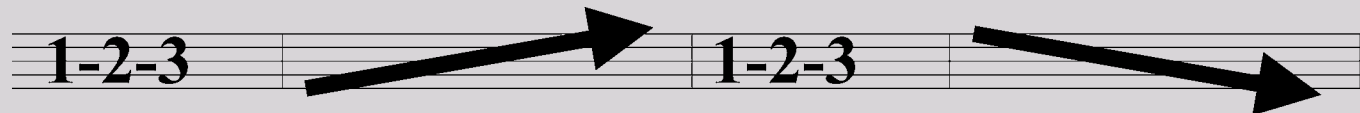
Inspirar

Inspirar

6 EMBOCADURA

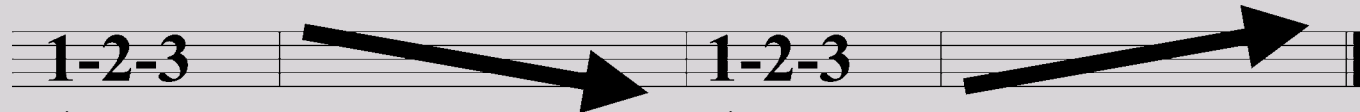
La direcció de la fletxa t'indicarà si el teu so ha de pujar (fletxa amunt) o baixar (fletxa avall).

♩ = 60

Inspirar

Inspirar

Inspirar

Inspirar

7 EMBOCADURA-INSTRUMENT

Fletxes curtes = sons curts.
Fletxes llargues = sons llargs.

♩ = 60

Inspirar

Inspirar

Inspirar

8 EMBOCADURA

♩ = 60

1 - 2 - 3

Inspirar

1 - 2 - 3

Inspirar

1 - 2 - 3

Inspirar

1 - 2 - 3

Inspirar

9 EMBOCADURA-INSTRUMENT

♩ = 60

1 - 2 - 3

Inspirar

1 - 2 - 3

Inspirar

1 - 2 - 3

Inspirar

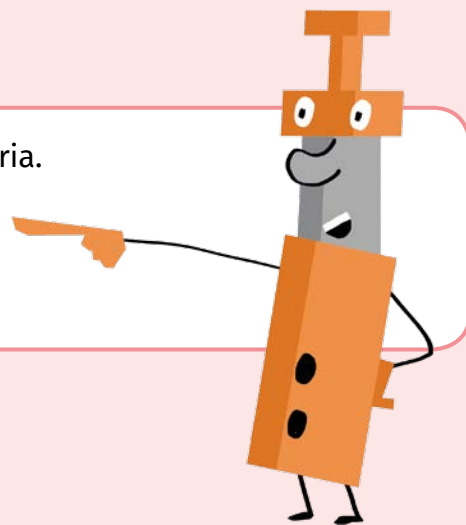

Escalfament

T T T

L'escalfament és la millor manera de començar la pràctica diària.

Per això, trobaràs un escalfament al començament de cada unitat del llibre. En cada sessió d'estudi has d'incloure l'escalfament abans de passar als exercicis i cançons de cada lliçó.

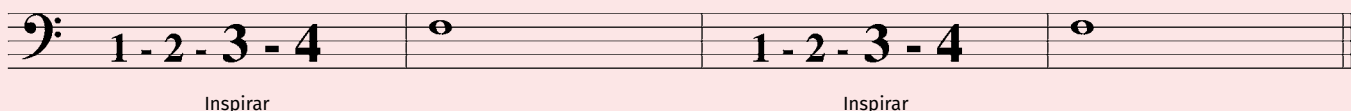
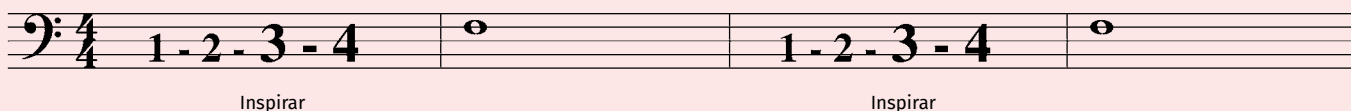
1 Respiració. Respira de manera relaxada.

♩ = 60

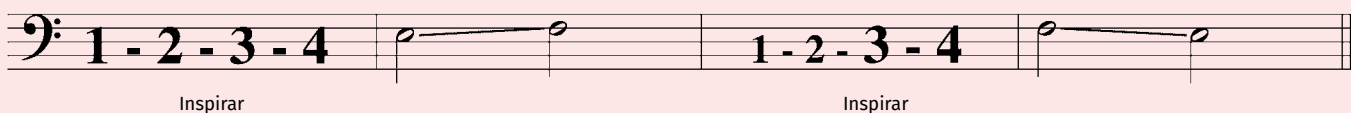
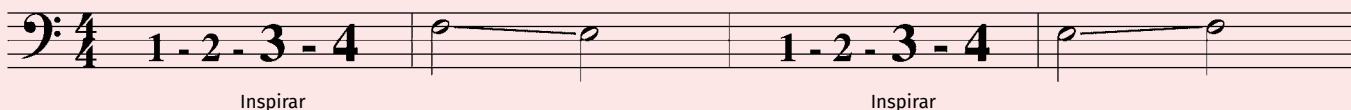
2 Embocadura-instrument. Practica primer amb l'embocadura i després amb l'instrument.

♩ = 60

3 Embocadura. Comprova davant d'un espill que els teus llavis estiguen junts abans de tocar amb l'embocadura.

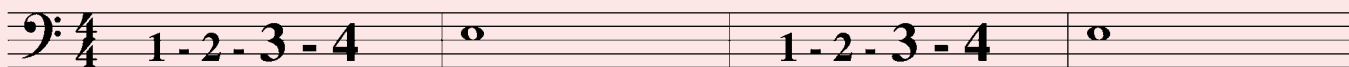
♩ = 60

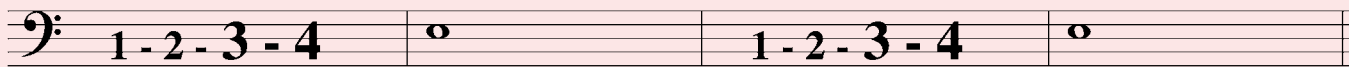
4 Embocadura-instrument. Para atenció a la posició del cos i de l'instrument abans de tocar. Vigila que siguen les correctes.

♩ = 60

Inspirar

Inspirar

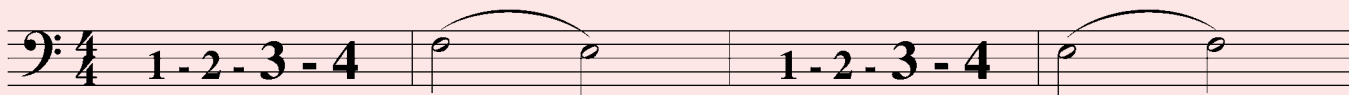

Inspirar

Inspirar

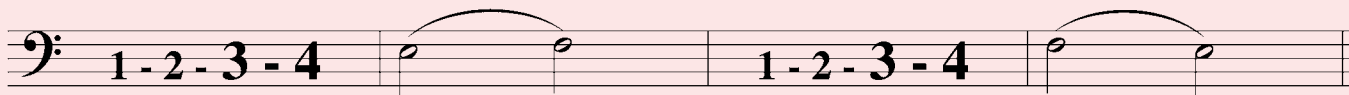
5 Instrument.

♩ = 60

Inspirar

Inspirar

Inspirar

Inspirar

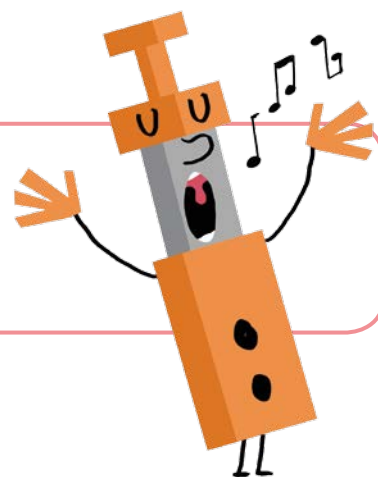
III
 Bufa a través de la cua de l'embocadura de manera contínua i compta els segons.

Lliçó 1

Recorda els passos que convé seguir per a estudiar una lliçó:

1. Canta-la.
2. Bufa-la amb l'emboCADURA.
3. Toca-la amb l'instrument.

1 Agafa aire relaxadament en l'últim silenci de negra del compàs.

♩ = 60

2 Separa cada nota amb la llengua, com quan pronuncies la síl·laba «ta». Assegura't de mantenir l'aire entre nota i nota.

♩ = 60

3

♩ = 60

4

♩ = 60

1 2 3 4 1 2 3 4

1 2 3 4

5

♩ = 60

1 2 3 4 1 2 3 4

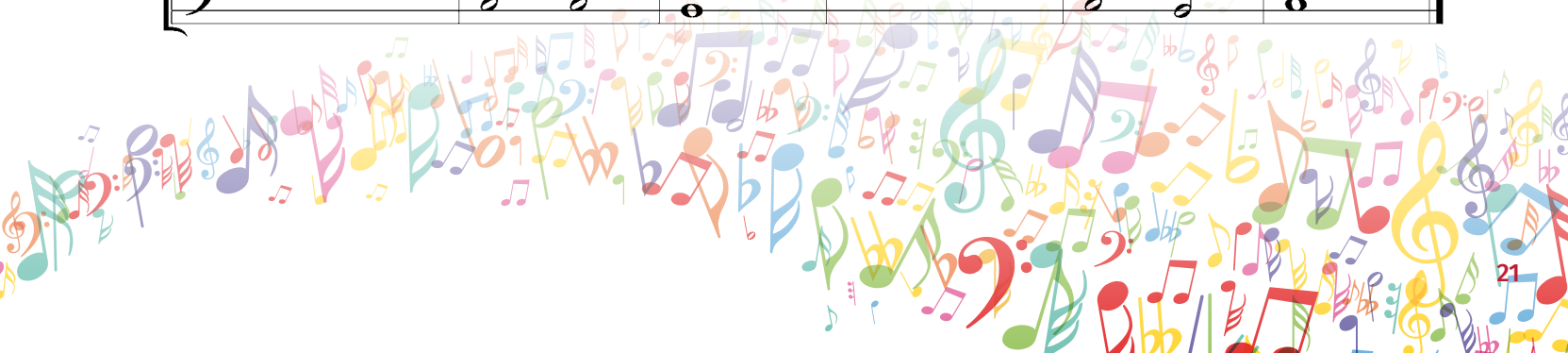
1 2 3 4 1 2 3 4

6 Ara ens divertirem tocant un duo. Practica'l amb el teu professor/a o amb un company/a.

♩ = 60

1 2 3 4 1 2 3 4

1 2 3 4 1 2 3 4

Lliçó 2

TTT

Recorda que has d'escalfar-te abans de tocar les lliçons de cada unitat.

1

♩ = 60

2

♩ = 60

3 Efectua una respiració relaxada en l'últim silenci de cada compàs.

♩ = 60

4

♩ = 60

Two staves of music in 4/4 time. The first staff contains a sequence of eighth notes followed by quarter notes, with accents (v) above the first and fifth measures. The second staff continues the sequence with quarter notes and eighth notes, also featuring accents (v) above the first and fifth measures.

5

♩ = 60

Two staves of music in 4/4 time. The first staff features eighth notes followed by quarter notes with slurs, and accents (v) above the first and fifth measures. The second staff continues with quarter notes and eighth notes, also featuring slurs and accents (v) above the first and fifth measures.

6

Un altre duo per a practicar amb el teu professor/a o amb un company/a.

♩ = 60

Two staves of music in 4/4 time. The first staff has eighth notes followed by quarter notes with accents (v) above the first and fifth measures. The second staff has rests followed by quarter notes.

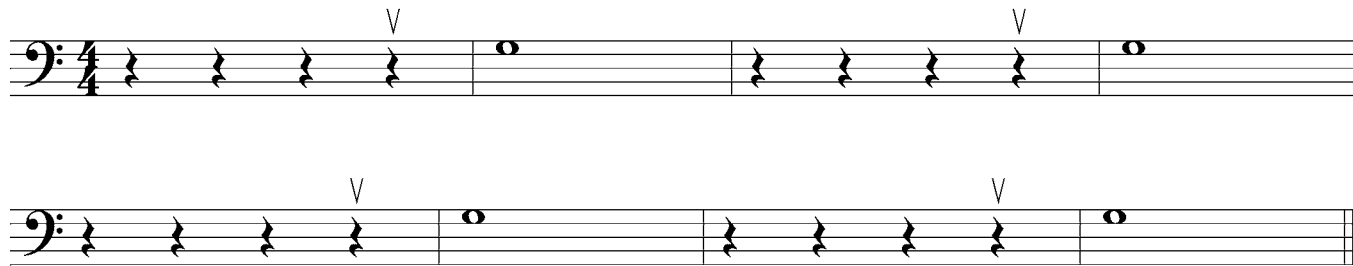
Two staves of music in 4/4 time. The first staff has eighth notes followed by quarter notes with accents (v) above the first and fifth measures. The second staff has rests followed by quarter notes.

Lliçó 3

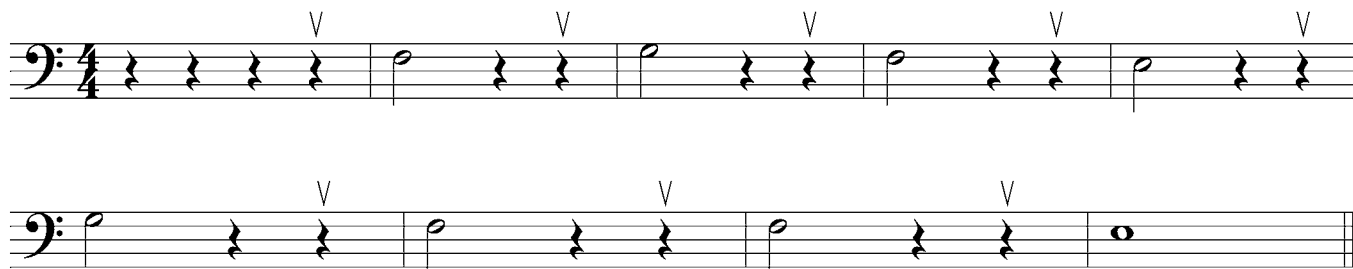
1 Fes servir el metrònom i respira en l'últim silenci de negra de cada compàs.

♩ = 60

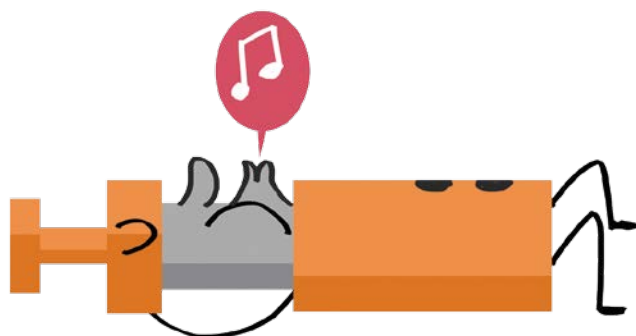
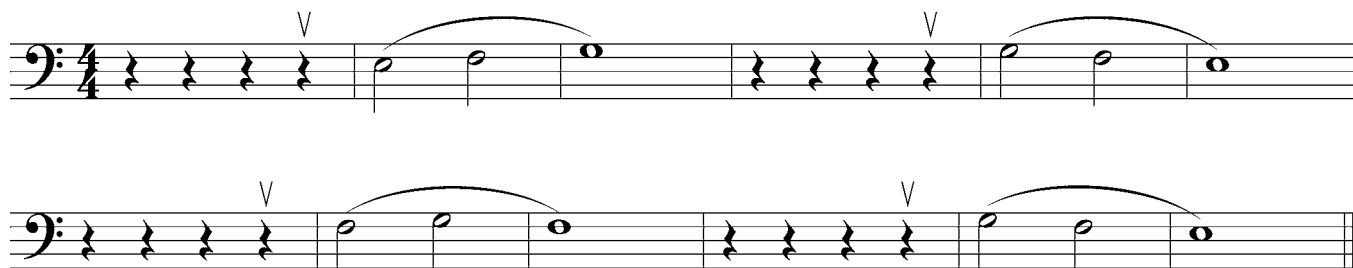
2 Para atenció a la posició del cos i de l'instrument abans de començar a tocar. Fixa't que siguin les correctes.

♩ = 60

3

♩ = 60

TTT

Recorda: respira per la boca i evita alçar els múscles.

4

♩ = 60

Two staves of music in 4/4 time. The first staff contains two measures of quarter notes (G2, F2, E2, D2) followed by two measures of quarter notes (C2, B1, A1, G1). The second staff contains two measures of quarter notes (G2, F2, E2, D2) followed by two measures of quarter notes (C2, B1, A1, G1). Vertical lines above the notes indicate breath marks.

5

♩ = 60

Two staves of music in 4/4 time. The first staff contains two measures of quarter notes (G2, F2, E2, D2) followed by two measures of quarter notes (C2, B1, A1, G1) with a slur over the last two notes. The second staff contains two measures of quarter notes (G2, F2, E2, D2) followed by two measures of quarter notes (C2, B1, A1, G1) with a slur over the last two notes. Vertical lines above the notes indicate breath marks.

6

♩ = 60

Two systems of music in 4/4 time. Each system consists of two staves. The first staff in each system contains two measures of quarter notes (G2, F2, E2, D2) followed by two measures of quarter notes (C2, B1, A1, G1). The second staff in each system contains two measures of quarter notes (G2, F2, E2, D2) followed by two measures of quarter notes (C2, B1, A1, G1). Vertical lines above the notes indicate breath marks.

Lliçó 4

T T T

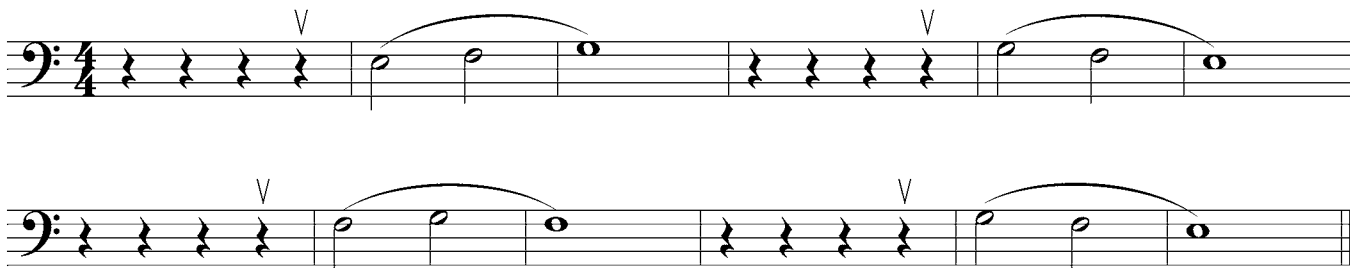
Recorda els passos que convé seguir per a estudiar una lliçó:

1. Canta-la.
2. Bufa-la amb l'embocadura.
3. Toca-la amb l'instrument.

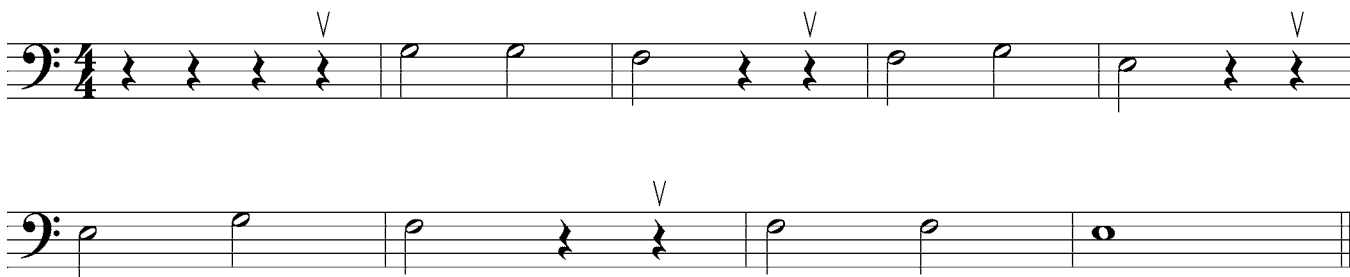
①

♩ = 60

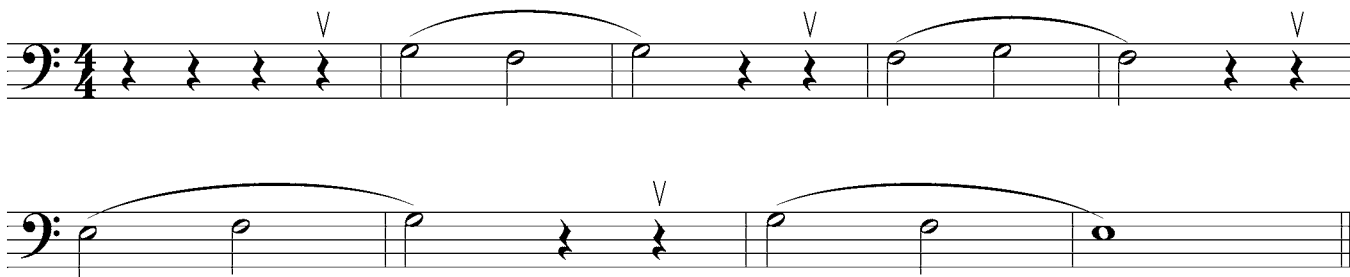
②

♩ = 60

③

♩ = 60

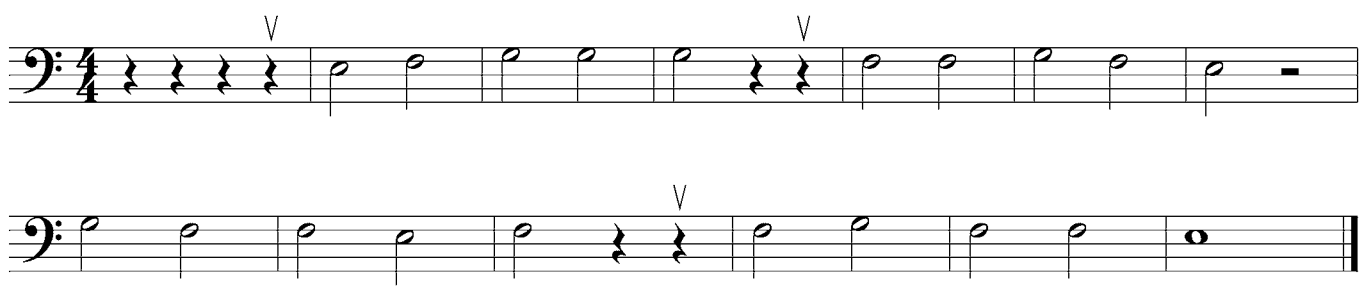
4 Utilitza el metrònom i respira en l'últim silenci de negra de cada compàs.

$\text{♩} = 60$

5 Para atenció a la posició del cos i de l'instrument abans de tocar. Vigila que siguen les correctes.

$\text{♩} = 60$

6

$\text{♩} = 60$

